

ئامان نۇرى ئابدۇرۇسۇل

ئاشق بىلاردا

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

15
1234
11

15/1234
11

ئامان نۇرى ئابىدۇرۇسۇل
人體解剖書木曾良。音譜: 良岑著
人體解剖書木曾良。

日英漢对照圖譜 (CIB) 繁體中文音譜

出版地點: 3000.3

ISBN - 958 - 02111 - 8

I. 著... II. 圖... III. 器官—圖譜—中中國—一品—集圖一本

中華人民共和國文化部圖書出版社 (N. 1334)

中國圖書出版社 (S000) 著 33240 號

ئاشۇ يىللاردا

齊卦燕·漢代武氏畫像石刻

鵝鷺艾·漢代馬王堆長沙頭面

(تارىخي كىنو سېنارىيىد

ۋە

(تاللانغان ھېكاىىل

木曾良著

良岑著

830001)

圖書室

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
15.00 元

图书在版编目(CIP)数据

茫茫岁月：维吾尔文/阿曼努尔 著。—乌鲁木齐：新疆人民出版社，2000.3

ISBN7-228-05711-2

1. 茫… I. 阿… II. 话剧—剧本—作品集—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言)N. I234

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2000)第 22970 号

责任编辑：伊力亚斯 · 热依祢

封面设计：艾尼扎提 · 艾热提

茫茫岁月 (维吾尔文)

阿曼努尔 · 阿不都肉苏力 著

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号邮政编码 830001)

新疆新华书店发行

新疆人民出版社微机室排版

呼图壁八一印刷厂印刷

850×1168 毫米 32 开本 12 印张

2000 年 4 月第 1 版 2000 年 4 月第 1 次印刷

印数：1—3,000

ISBN7-228-05711-2/1.2103 定价：15.00 元

بەه - اىرقەمەنلىكىن بىسىپاڭ ئەنلىكىن بەه
مەسئۇل مۇھەممەدلىرى: ئىلىاس رەھىمىنىڭ ئەخىبىتىرى رەھىپ
مۇقاۋىيسىنى لايىھەلىكىگۈچى: مەندىزات غەيرەت
مەنلەك ئەنلىكىن بەه تەندىشىن بەه، رەھىلىق ئەلگەپچە ئەللىكىن بەه ئەلبىتەمىنەت
ئەنلىكىن بەه تەندىشىن بەه، ئەنلىكىن بەه ئەنلىكىن بەه ئەنلىكىن بەه
ئەنلىكىن بەه ئەنلىكىن بەه
ئەنلىكىن بەه
ئەنلىكىن بەه
ئەنلىكىن بەه

نېسناھە بەه «قاشۇيىت» بەه وېچامەن لەقاقيلىق ئەسالىك
نەلب ئەلىسەبەھەن لەمان يېتەندىشىن، رەبىھەلىك لەخانڭا رەلىقىك
رەدىلىستې ئەلمىھىغان ئاشۇ يىللاردا بەن بەه نېسناھە
شادىقىن بەه ئاپتۇرى سېبىت ئامان ئۇرى ئابدۇرۇسۇل بە زەنكىما
، پىلىقلىقلىقلىق ئەشجاڭ خەلق نەشرىيەتىنى ئەشىز قىلىدى بە بەھە
ئەشجاڭ خەلق ئەشجاڭ ئەشجاڭ خەلق نەشرىيەتىنى ئەشىز قىلىدى بە بەھە
(ئۇرۇمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 شىقىيىتىنى)
شىنجاڭ شىنخۇ كىتابخانىسىدىن تارقىتلىدى

شىنجاڭ خەلق نەشرىيەتىنى كومپىيۇتەر بۆلۈمىدە تىزىلىدى
قۇتۇرى 1 - ئاۋۇغۇست باسما زاۋۇتسىدا بېسىلىدى

فورماتى : 12 فەرمانى 850×1168 م م 1/32 باسما ئاۋۇغۇستىنى :

2000 - يىل 4 - ئاي 1 - نەشرى

2000 - يىل 4 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىراژى : 1-3,000

ISBN7-228-05711-2/I. 2103

باھاسى : 15.00 يۈەن

مۇندەر بىچە

تارىخي كىنو سېنارىيىلەر:

1	ئۈزۈگۈم
76	تۇرپان پارتىزانلىرى
153	ئاشۇ يىللاردا

تالانغان ھېكايىلەر:

244	قەدىناس دوستلار
251	يارايسىن ئوغلۇم
260	قولىغا كويىزا سېلىنغان ئادەم
270	ئىككى بوتۇلكا هاراق
279	كۆچىدىكى پاراڭلار
308	مەسىخىرىگە قېلىش
316	دادسىنىڭ خۇيىنى ئالغان بala
320	ئۇنىڭ تۇغۇلغان كۈنى
329	ئاھ ئۇنبىش ياش چېغىم
346	تۇپراق بېشىدا
354	نېمە دېگۈلۈك؟
360	كىچىك بەڭگى
367	قاپچۇق
374	دېۋانە
382	مەن تېخى
387	ئىش ئۆز جايىغا چۈشتى

نەزەرەتلىك رەيىخ تىك . قۇمۇشلىك رەنفەنەچى شەلىنتىك بىتە . قۇمۇشلىك رەنفەنەچى بەشىز لەلە . قۇمۇشلىك رەنفەنەچى بەشىز لەلە . قۇمۇشلىك رەنفەنەچى بەشىز لەلە .

نوزۇڭۇم

I

رەنفەنەچى.

تالىك سەھەر ۋاقتى.

گۈيا قىيامەت قايىم بولغاندەك قىدىمكى شەھەر قەشقەر -
تىك دەھىشەتلىك ئۆتنا لاۋۇلداب كۆپۈۋاتقانلىقى يېراقتنى
كۈرۈنىدۇ -

مەنچىڭ ئەسکەرلىرى ھەدەپ ئاھالە ئۆيلىرىگە ئوت قو -
يۇۋېتىدۇ ، ئوت ئەتراپقا شىددەت بىلەن يېسىلىدۇ . شەھەرنىڭ
ئاۋات كوشلىرىدىكى دۇكانلار ، مەسچىت - جامە پەشتاقلىرى
لاۋۇلداب كۆپۈدۇ .

2

شەھەر ئەن ئەنداشتىدا لەغىنپى
بىننگاھ ئالدى .

قوللرىغا ئارا - تو قماق ، پالتا - ئورغاڭ ، كەتمەن -
گۈرجهك ئالغان خەلق قوز غىلاڭچىلىرى مەنچىڭ ئەسکەرلىرى
بىلەن شىددەتلىك ئېلىشماقتا .

ئاتلىق قوز غىلاڭچىلار باستۇرۇپ كېلىۋاتقان مەنچىڭ
ئەسکەرلىرى بىلەن قاتىق ئېلىشماقتا .

بىر قىز ئات ئۆستىدە قىلىچ ئۆينىتىپ ، با تۇرلۇق بىلەن
جەڭ قىلىپ ، ئۆڭ ، سول ۋە ئالدى تەرمەن كەلگەن دۇشمەن -

لەردىن بىر نەچىسىنى ئات ئۆستىدىن غۇلىتىدۇ . قىز يەنە بىر
دۇشمەن بىلەن قىلىچۋازلىق قىلىۋاتقاندا قىلىچى سۇنوب كېتىدۇ .

دۇ . قىز ئاتنىڭ چۈلۈرلىنى سىلىكىيدۇ ، ئات ئالدى ئىككىي پۇ-
تىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ، قاتتىق كىشىنەيدۇ . مانا شۇ كۆرۈنۈش
ئۇستىگە فىلىمنىڭ ئىسمى « نۇزۇگۈم » سەكىرەتمە خەت بىلەن
بېرىلىدۇ .

3

شەھەر ئىچى .

بىر توب مەنچىڭ ئەسکەرلىرى ئات چاپتۇرۇپ كېلىپ ،
پۇقرالارنى قوغلاپ يۈرۈپ قىلىج بىلەن چىپپ ئۆلتۈرمەكتە
ئۇلار زورلۇق قىلىپ ، هويلا - ئاراملارىدىن قىز - چو كانلارنى
سۆرمەپ چىقماقتا .

تۈرلۈك نادىر ئەسەرلەرنى ئوت ئۇستىگە قالايمىقان
تاشلاپ كۆيىدۈرمەكتە .

4

يېزىغا تۇتىشىغان يول

مەنچىڭ ئەسکەرلىرى يەرلىك بەگ - دورغۇلارنىڭ
ھەم أھلىقىدا ئات چاپتۇرۇپ كېلىپ ، بىز اتەرىيەك قىچىپ كې-
تىۋاتقان بىگۇناھ كىشىلەرنى قوغلاپ يۈرۈپ « چاپ ، ئۆلتۈر »
دەپ ۋەھشىيلەر چەقىرماقتا . بالىسىنى يېتىلەپ قىچىپ كېتىۋىپ
تىپ ، كەينىگە تەشۋىش بىلەن قارىغان بىر ئايالى بىر چېرىك
چىپپ ئۆلتۈرىدۇ . يەنە بىر چېرىك ھېلىقى ئايالنىڭ ئالتە
يەتنە ياشلىق ئوغلىنى نەيزە سانجىپ پىرقىرىتىپ تاشلايدۇ ،
ئاندىن قاقاقلاپ كۆلۈپ :

— بۇلارنىڭ ئۇرۇقىنىمۇ قۇرۇقۇش كېرىك ، بولمىسا ،
كېيىن ئاپاھت كەلتۈرىدۇ ، — دەيدۇ .

شەھەر كۆچلىرىدا ياتقان جەسەتلەر ئۇستىدىن مەنچىڭ

ئەسکەرلىرى ئات سېلىپ چېپىپ ئۆتىدۇ .

دارغا ئېسىلغان قوزغىلاڭچىلارنىڭ تەنلىرى يىرافقىن ئاستا - ئاستا يېقىنلاپ كۆرۈنىدۇ . بۇ ئەزىمەتلەر خۇددى قاپاڭ لىرىنى تۈرگەن پېتى ئۇييقۇغا كەتكەندەك ، ئۇييقۇدىن ئويغانسىلا ، بۇ زۇلمەتلىك جاھان بىلەن شىركەبى ئېلىشىدىغاندەك كۆرۈتىدۇ كەلخىچى ئەسلىم ئەن ھەتتە . لەقلەمىذلىق مەعەلى . بۇغا يۇقىرىقى كۆرۈنۈشلەر ئۇستىگە فىلىم ئاپتۇردى ، رېتىس سورى ، ئارتسىس ۋە فىلىم ئىشلەشكە قاتناشقانلارنىڭ ئىسىملەكى يېزىلىدۇ .

5 . حېبەشەشەنەقىتەن لەتىكەن مەنلىكلىرىنىڭ

ئەلخىچى ئەن لەتىلىپ نەشىنەن لەتىنە . لەقلە ئەتىنەب اىپەنە يۈل ياقىسى . حېبەن ئەلپەن رەبىما ئەلسەن ئەلىچىنە رەنلە ئەمسىلەك كارەھەنمدىل بولما ! ئەمانەن ئەسلىپ بىكارلىقىنەن بىكارلىقىنەن چاپسان كۆم ، چاپسان ! إِلَه ، ئاش ، چەچىنەن ئەنەن قولىدا قىلىچ تۇتقان ، يوغان باش ، سچو شقىدەك سەھىرى دورغۇنىڭ ماسلىشىنى بىلەن بىلەن بىگۇناھ كىشىلەرنى ئورەكە تاشلاپ كۆمۈۋېتىشكە بۇيرۇق بېرىدۇ .

ئورەك ئىچىدە چىرايى زەپىران بۇۋايى - مو مايلار ، نارە سىدە ئوغۇل - قىزلار ھەسرەت ئىچىدە داد - پەرياد ئۇرۇپ بۇ بۇۋاپا دۇنيا بىلەن خوشلىشىدۇ .

ئورەكتە ئۇپىغا بويىنچىچە كۆمۈلگەن ئەگمە بۇرۇتلىق قەيسەر بىر كىشى ئۆلۈمگە قىلىچە پىسەنت قىلىمغاڭ جەسۇرانە قىيايەت بىلەن : « يوقالسۇن زالمalar ! » ، « هۆرىيەتپەرۋەر خەلقىمىزنى ئۆلتۈرۈپمۇ ئۇگىتىشەلمەيسەن ! » دەپ كۈچىنىڭ بارىچە ۋارقىرىماقتا .

ئامەنچىپە ئەسىمەدە شەنەنەن بىلەن ئەلخىچى ئەن - لەقلە ئەتىنەب ئەنلىكلىرىنىڭ

ئىنمەتىقىزىچىپ بىنپىچىپ سېلىپىش تىك رەھىما، ھەممەت.

نەستقاپىي رەھىلەنە شەلتىن كەبىچە كەبىچە نەن لەغلىسىپە لەۋاء
قەللىك رەھىقە مەلەتەمەنەتتىپ - 6 نەتەنغان ئۆتكۈزۈپ كەنلىقىپىلىتسىك - لەتسىك
، كەسەتلىك دەردىيا بويىقىتىپ - ئامەنەتتىج ئەنەقىتىپ رىتىپ نەن ئەنەقىتىپ
ئەنەقەنەوا ئۆتۈق، ئاسمانىنى قارالبۇلۇت ئاپاپلاپ كەتكەن بوب
لۇپ، يامغۇر ياغماقتا. تۆمەن دەرىياسى قوز غىلاڭچىلارنىڭ جە
سەتلىرى بىلەن تولۇپ، ھۆكۈلىپ ئاقماقتا. 7 رەقىقەنە
ئەنەقەنەوا ئۆتكۈزۈپ كەنلىقىتىلە ھەڭشەلسەن ئەنەقەنەتتىك - رەھىپ
ئەنەقەنەپ.

ئۇرۇش خارابىلىكىگە ئايىلانغان قەشقەر شەھىرى .
بويىنغا تاقاق، يۇتىغا كىشەن سېلىنغان قوز غىلاڭ
چىلارنى مەنچىڭ ئەسکەرلىرى بىلەن بەگ - دۈزغىلار، كوچىدا
ئىككى ياقتنى يالاپ ئېلىپ كەلمەكتە، قوز غىلاڭچىلار ئارىسى
دىكى بۇغىدai ئۆلچ، قارا كۆز، قارا قاش، 18 ياشلىق نوزۇڭ كۇم
نىڭ كۆزلىرىدىن غەزەپ ئۆتۈلە چاقنىايادۇ . ۋەنلىك ائماھە
ئەنەقەنەن لەتلىك ئەنەقەنەتتىج ئەنەقەنەتتىج ئەنەقەنەن هەن
ئەنەقەنەن رەنخەلسەن ئەنەقەنەن 8 ئەنەقەنەن ئەنەقەنەن
دەستە كوچىنىڭ ئىككى تەرىپىگە توپلانغان پۇقرالار،
قايىغۇ - ھەسرەتكە تولغان چىرايلار، ياشلانغان كۆزلەر.
ئاپىراق ساقاللىق بىر كىشى چوڭقۇر ئېچىنغان حالدا:
— ئاھ، خۇدا بىزنى نىمە كويلارغا سېلىۋاتقاندۇر سەن،
ئىي بىۋاپا دۇنيا، ئەي زالىم پەلەك، كىملەرگە ۋاپا قىلىپ،
كىملەرنى مۇرادىغا يەتكۈزۈۋاتىسىن ! — دەيدۇ .
خەلق توپى ئىچىدە بېشىغا سەللە يۈگىگەن سالاپەتلىك
ئىككى كىشى ئۆزئارا سۆزلىشىدۇ. ئۇلاردىن بىرى :
— ئەسرەرلەردىن بېرى زۇلۇمغا قارشى قوز غىلاڭ كۆتۈ
رۇپ كەلدۈق. بۇ قوز غىلاڭلىرىمىزنىڭ ھەممىسىدە دېگۈدەك

دهسلهپ غەلېبە قىلىپ ، كېيىن يېڭىلىپ قالدۇق . بۇ قېتىممۇ شۇنداق بولدى ئەمەسمۇ ؟ . . . دەيدۇ .

يەنە بىرى :

— ئۆتكەن قېتىم ئەرلەرنى سۈرگۈن قىلغانىدى . بۇ قېر تىتم ئەرلەرنى ئۆلتۈرۈپ ، ئاياللارنى سۈرگۈن قىلىۋاتىندۇ . ئاڭلىسىم ، بۇ قىز - چو كانلارنى ئىلىغا ئاپىرىپ ، مەنچىڭ ئەمەلدەرلىرىغا خوتۇنلۇققا تۇتۇپ بېرگۈدەك . . . قىز - چو كانلىرىمىز ئاخىر بېرىپ مۇشۇنداق ئاياغ ئاستى بولۇپ كېتەرمۇ ؟ . . . بۇنىڭغا قانداقمۇ چىداپ تۇرغىلى بولىدۇ ؟ . . .

— زۇلۇم چىكىدىن ئاشتى . زالىمالار ھەددىدىن . . . لىرى كىن ، ئەل قىساسى مىنەلهەق . . . قىسا سلىرىمىز بىر كۈنى بول مىسا ، بىر كۈنى بۇ زالىمالا تىڭ گېلىدىن بوغىندۇ . بىر كۈنى بۇ زالىمالا تىڭ گېلىدىن بوغىندۇ .

رەھىمەت ئەلتىنلىلە رەھىمەت لەلم 9 نەھەئەپ كۈچەنلەك دەھەھەن ئەننەھەن بىغان . خەلسە ئەل بىر ئەل ئەننەھەن بىغان : چوڭ كوچا .

تۇتقۇنلار يېقىنىلىشىدۇ . خەلق توپى دولقۇنلىنىدۇ . مەنى چىڭ ئەسکەرلىرى ئۇلارغا مىلىتىق ، قىلىچلىرىنى دېۋەيلەپ : « كەينىڭگە تۇر ! » دەپ ۋارقىرىماقتا ، بىر يەرلىك بەگ - دورغا : « نېمىشقا كەينىڭگە تۇرماسىن ! » دەپ كېچىك بالا كۆتۈرگەن ئايالنىڭ يۈزىنگە قامىچا بىلەن بىزىنى تۇرىدۇ ، بالا چىرقىراپ يېغلايدۇ .

10

خەلتىپ بىر مەسىھەت لەن ئەنچىت :

نەمشىنچوڭىڭ كوچا بىر كۈچەن ئەنلەپ ئەنلەپ .
خەلق توپى ئىچىدىن كىشىلەر : « نورۇڭۇم ، نورۇڭۇم ! » دەپ ئالغا ئىنتىلىدۇ . نورۇڭۇم خەلق توپىغا قاراپ مەردانە قەدەم بىلەن ئالغا بېسىپ كەلەكتە . اھىلىتە ئەمەن ئەھىلىتە ئەنلىپ بىن مەسىھەت .

ئەستىنە ئۇ - تەقىمالە پىلىڭىز نېتىجە - پېيلىتە ھېباھە پەھلسەم
ئەستىنە ئۇ ؟ . . . ئەستىنە رەنماھە ئەنھە ئەنھە . 11

چۈڭ كۈچا .

ساقىلى سوئىتكە ئاقارغان ، ئازاب ئىچىدە يۈزى تاتارغان
بىر بۇۋاي خەلق توپى ئىچىدىن شۇ گۇفارىدەك ئىتتىلىپ چىقىپ :
— قىزىم ! . . . نوزۇ گۇم . . . — دەپ يىغا ئارىلاش
تىترەك ئاۋاز بىلەن توۋلايدۇ . نوزۇ گۇم يان تەرمىكە بۇرۇلۇپ ،
ھېلىقى كىشىگە قاراپ :
— دادا ! — دەپ تۇۋلاپ ئۇرىنىدا تۇرۇپلا قالىدۇ .
بۇۋاي نوزۇ گۇمنىڭ يېنىغا ئىتتىلىپ كېلىدۇ :
— ئون گۈلۈنىڭ بىر گۈلى ئىچىلمىغاندا بۇ كۈلپەتلەر
بېشىڭغا كەلدى . ئەمدى مەن سەن ئامراق قىزىمدىن ئايىرىلىپ ،
بۇ دەركە قانداقمۇ چىدارمەن ؟ مაڭا مۇنداق ھاياتنىڭ ئەمدى
نېمە كېرىكى بار ؟ — دەپ نالە - پەرياد قىلىدۇ . ئاندىن مۇنۇ
قوشاقنى ئوقۇيدۇ :

خوش ، گۈل قىزىم نوزۇ گۇم ، بىر ئۆزۈزۈم .
— كۈلپەت كۈلپەت چۈشۈپ باشىڭغا ، لەسىپ ؟ : لەكەن
كال ئۆلچەمىز بىر تۇتقۇن بولۇڭ ئۇنىدۇزۇم ئەلىلەك ئەنەن ئەنەن
سۇنۇپ كېتىدۇ .

12

ئېكرانىدا ئەسلامە بېرىلىدۇ :

مۇھاسىرە ئىچىدە قالغان نوزۇ گۇم ئات ئۇستىدە دۇشمەن
بىلەن قىلىچۋازلىق قىلىپ ، بىر قانچە دۇشمەننىڭ كەينى -
كەپىندىن كاللىسىنى ئالىدۇ ، ئاندىن تېخىمۇ ھېيلىگەر بىر
دۇشمەن بىلەن قىلىچۋازلىق قىلىۋاتقاندا ، كۇتۇلمىگەندە قىلىچى
سۇنۇپ كېتىدۇ .

بىكىكچەك رقائىلىق نىڭماھىتى

13

بىلەم بىتىرىپەن مەلبىر شىشىاھىنلەك قەلشەتى
قىيناش ئۆيى : بىلمىتىپ سالىك لەقەنگىزىنەن ئامىر
نوزۇ گۇمنى باشماللىقىدىن ئېسپىپ قويۇپ، چېرىك ۋە^{ئامىر بىلەم بىتىرىپەن مەلبىر شىشىاھىنلەك قەلشەتى}
بەگ - دورغىلار دەھشەتلىك ئۇرۇيدۇ . فەتىھ پاڭلىك رەخىلى

14

بىلەم بىتىرىپەن مەلبىر شىشىاھىنلەك لەقەنگىزىنەن
شەھىپ پېقىپى رېنېھ . . . قالملەك ئەنەنگىزىنەن . اىدە
تەھاھىل نوزۇ گۇمنىڭ دادىسى قوشىقىنىڭ داۋامىنى ئوقۇيدۇ: اخلىقىن
ەلەنچىن .

ھېچكىم مەندەك بولىمغا يىلىك بىلەم بىتىرىپەن مەلبىر شىشىاھىنلەك قەلشەتى
ئامراق قىزىم نوزۇ كئاي » وەقەنگىزىنەن . مەنتىقى
ئاكاڭدىنمۇ ئايىريلىدىم، سەھىغان ئەنەنگىزىنەن بىلەم بىتىرىپەن
سەندىدىن قانداق ئايىريلىاي ئىيمەنلەنلىك بىلەم بىتىرىپەن
— ! مەھىلەك يەھىتىپەن لەكتىپەن لەكتىپەن لەكتىپەن .

15

بىلەم بىتىرىپەن ئېتكىرائىدا: نوزۇ گۇمنىڭ ئاكىسى ئابىعو للاشىڭ بويىنغا تا
قالىق، پۇتىغا مەكتەپلىكىشىن سېلىنغان حالدا مەنچىڭ ئەشكەرلىرى تە
رىپىدىن يالاپ كېتۈۋاتقانلىقى كۆرسىتىلەدۇ . بىلەم بىتىرىپەن لەقەنگىزىنەن
رىنچىلىق بۇ ئەنچاڭدا ئېكراڭ سىرتىدىن؟ — ! اىدە . اىدە .

: خەنچىلەم

كۈمپەي كۈم بولسۇن زۇلمەت - جاھالەت ،
بىزگە يار بولسۇن بەخت - سائادەت .

بىلەم بىتىرىپەن مەلبىر شىشىاھىنلەك قەلشەتى

دېگەن ئاۋاز بېرىلىدۇ . رسالە كەنگىزىنەن

بىلەم بىتىرىپەن مەلبىر شىشىاھىنلەك قەلشەتى

16

نوزۇ گۇمنىڭ دادىسى قوشىقىنىڭ ئاخىرىنى ئېيتىدۇ :

سەندىن قانداق ئايىبلاي .

قوشاق ئاخىرلىشىش بىلەن بۇۋاىي خۇددى يېتىم قوزى
دەك نوزۇڭۇمغا قاراپ ئېتىلىپ :
باغرى كاۋاپ بولىدۇ .

نوزۇڭۇم دادىسىغا قاراپ تەلمۇرۇپ :
— دادا ، ئۆزىگىزنى يوقاتماڭ . . . مېنى بېقىپ چوڭ
قىلغان قەدىرلىك جىچىم دادا ! — دەيدۇ ھەسرەت نادامەت
ئىچىدە .

بىر چېرىك مەلتىقىلىك پاينىكى بىلەن بۇۋاينى ئۇرۇپ
يېقىتىدۇ . نوزۇڭۇم « دادا ! » دەپ ئالدىغا يۇلقۇندۇ . ئۇنى
بىر چېرىك تۇتۇۋالدۇ ، يەردە يېتىپ نالە قىلىۋاتقان بۇۋايانا
يەرلىك دورغا ھومىيىپ قاراپ : — دادا !

— ئۇنىڭىنى چىقارما ، ھىلى بىكار جېنىڭىنى ئالىمەن !
دەپ ھەيۋە قىلىپ قامچا شىلىتىدۇ .

دەپ ھەيۋە سكەرلىرى بىلەن بەگ — دورغىلار نوزۇڭۇمنى
ئېتىتىرىپ ماڭىدۇ . نوزۇڭۇم يەردە چاڭ — تۈزانغا مەلىنىپ ياتقان
دادىسىغا ئاخىرقى قېتىم قاراپ : — دادا ! — دەپ قۇۋلايدۇ . ئاندىن مۇنۇ قوشاقنى

ئۆقۇيدۇ :

خەپىر — خوش دەرمەن دادا .

غەمگۈزارىم ياخشى قال .

كۆزلىرىم ئاقۇ قاراسى — گۈلئۈزىلەن ئەلەن نەتىجە
گۈلئۈزىلەن ئاخشى قال .

مسكىن قىزىلڭىز كۆزى دائم
تۆمەن بويىغا باقىدۇ .

قىل ائ ئېكرا ندا : تۆمەن دەريا بويىدا ئالدىغا چۈشكەن سۇمبۇل
چىچىنى ئوينىتىپ، مۇڭلىتىپ ناخشا ئېيتىۋاتقان نوزۇگۇم
كۆرۈنىدۇ .

كۆرۈنۈش يۆتكىلىپ، نوزۇگۇم قوشاق ئوقۇيدۇ :

لەس نەن مەمالەت پەھەجىخ

زالبىن داڭۇالڭىز قەپىسىنى

غەزەپ كۈچى چاقىدۇ .

مەنلىقە مەلىخە تەھىن طەن

بۇ چاغدا ئېكرا ندا هاۋا: گۈلدۈرلەپ، چاقماق چاققان
پەنزىرىپ كۆرۈنىدۇ . ! قالەن لىپلىچ . قالە « رىنەمەنەن ، مەنە
مەھاك . نوزۇگۇم دادىسى بىلەن رازىلاشقا ندىن كېيىن يۇرتدا شاشى
لىرىغا قاراپ قوشاق قوشىدۇ : . خەباھە ئامىنەتەن بىشىنا غەن

بىللە ئويناب بىللە ئۆسکەن
يارۇ دوستلار ياخشى قال .

مىسکىن باشقۇسا سايىھ بەرگەن

بوستان يۇرتلار ياخشى قال

بەنەنەن بەنەنەن ، بىنەنەن

نوزۇگۇم ناخشا ئېيتىۋاتقاندا ئېكرا ندا رەڭگا - زەڭ گۈل
لەر ئېچىلغان ئاشۇ باغدا شوخ كېيىتكەن سەكرىشىپ ، كۈلۈ -
شۇپ بىر - بىرىنى قوللىشىپ ئوينىۋاتقان 13 - 14 ياشلاردىكى
نوزۇگۇم وە ئۇنىڭ دوستلىرى كۆرسىتىلىدۇ .
كۆرۈنۈش يۆتكىلىپ، تۇتقۇن قىلىنغان نوزۇگۇم ناخشا
ئېيتىدۇ .

دەشىلەرنى كېرىتىپ يۇرگەن ، بىتەھەت
پەنلەنەن بېلىنەن باغرى كۆيگەن ،
نەڭادىھ بىتەن پۇتلۇرىدا قانلىق كىشىمن ،
باقى جانىم ياخشى قال . . نىھەن ئالپىتىغى

نوزۇڭۇم بۇ ناخشىنى ئېيتتۈراتقاندا ئېكراىدا باقى
يىگىتىنىڭ نوزۇڭۇمغا باغدا گۈل تۇتۇراتقان چىبى ئېكراىدا
ئاستىدا:

كۆيۈپ قالدىم مەن ساڭما،

كۆيگىنەمىنى بىللەمىسىن بىلە.

دېگەن خەت جىلوه قىلىدۇ.

ئەسلىدىكى كۆرۈنۈش : اچىرىكلەرى بىللەن بىلە - دور -
غىلار نوزۇڭۇمنى « ماڭ ، چاپسان ماڭ ! » دەپ ھەيدەپ ئېلىپ
ماڭىدۇ . پۇقرالار تۇتقۇنلارغا قاراپ ھۆركىرەپ يىغلىشىدۇ . ئالىم
قاراڭىزلىشىپ كەتكەندەك بولىدۇ .

نەمسەن ھەللىك 17 پالىيەت

گۇڭۇم ۋاقتى

هاۋا گۈلدۈرلەپ چاقىماق چاقىدۇ

شامال ئارىلاش يامغۇر يېغىپ ، تۆمەن دەرياسى غەزەپ
بىللەن دولقۇنلاپ ئاقىدۇ .

ھەشىمەتلىك بىزەلگەن زالىنى پانوس چىراڭلار يورۇتۇپ
تۇرىدۇ .

تەلەتىدىن ۋەھشىيلىك يېغىپ تۇرغان بىر ھەربىي ئە -
مەلدار كۆرەڭلىك بىللەن سۆزلىمەكتە . بۇ چىڭ خاقانى داۋ -
گۇاڭنىڭ بۇيرۇقى بىللەن قەشقەرگە ئەسکەر تارتىپ كەلگەن
گېنپىرال چىن .

— ئەسەرلەردىن بېرى توپىلاڭ كۆتۈرۈپ جىم ياتمىغان بۇ ياؤايىلارغا بۇ قېتىم ئۆزىمىزنى راسا تونۇتۇپ قويىدۇق . ئۇلارنىڭ ئاغزىدىن قان ، بۇرنىدىن بۇلاق قىلىۋەتتۇق . بۇ ياؤايىلار ئەمدى ئىككىنجى باش كۆتۈرەلمەيدۇ . بىز كۆزلىگەن مەقسىتە مىزگە يەتتۇق . . . بىزنىڭ بۇ غەلبىلىك بۈرۈشىمىزدىن ، شانلىق زەپىرىمىزدىن ، مەن ئىشىنىمەن ، داۋگۇالىخ خاقانىع چىن كۆڭلىدىن مەمنۇن بولغۇسى ! — ئۇ ئاتتەك غادىيىپ ، ھىجايىغان حالدا ئۇلتۇرغانلارغا كۆز يۈگۈرتكۈپ چىقىدۇ .

ئۆزۈن شىرىمنىڭ ئىككى بېشىدا ئۇلتۇرغان مەنچىڭ ئە مەلدارلىرى مەمنۇن بولغان حالدا بىر - بىرىگە قارشىپ پىچىرلىشىدۇ .

— ھەق راست ، ئۇبدان ئەدىپىنى بەردۇق !
— راسا پۇخادىن چىقتۇق !

گىنپىرال چىن سۆزىنى داۋام قىلىدۇ :

— خاقانىمىزنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتى ، شان - شۆھەر تىنى ساقلاش ئۈچۈن بۇ ياؤايىلارنىڭ قالغان - قاتقانلىرىغىمۇ بۇندىن كېيىن ھەرگىزمۇ رەھىمدىل بولماسىلىق كېرەك . بۇ ئۇششۇقلارنى قانچە قىرىپ ، قانچە چىپپ تۇرساڭ ، شۇنچە ياؤاشلايدۇ . ئىتائەتمەن بولۇپ ، ئالدىگىدا خوش - خوش دەپ تەزىم قىلىپ تۇرىدىغان بولىدۇ ، — گىنپىرال يېنىدىكى دوتهيگە : « شۇنداق ئەمەسمۇ ؟ . . . » دېگەن مەنندە قارايدۇ .

— شۇنداق ، شۇنداق ، — دەيدۇ دوتهي خۇشامەت بىد لەن ھىنجىيپ .

بىر مەنچىڭ ئەمەلدارى دوتهينىڭ قېشىغا كېلىپ ، ئۇنىڭ قۇلقىغا شۇپرلايدۇ :

— نىياز ئامبىال بىلەن يولواش بەگ ئاللىۇن - كۈمۈش سوۋغات ئېلىپ كەپتۇ . كىرىشكە ئىجازەت سوراۋاتىدۇ .

— كىرسۇن ! — دەيدۇ دوتهي .

ن لاغمتل وىئە بىخىتەنچە شاڭلىقىتە دەبىن بىخىتەنچە —
كالىيە . قەھىمە پەھتەھامە لىسا 19 كەنەنەنە جىتىپ بى لە كلىاچىلەن
كلىاچىلەنچە ئېچىتە ھەملەن ئەلاھىن سەمنىچە . ن لە نىسەنلەن ئەلەن
زال ئىچى : سېمىزلىكىنى كۆتۈرەلمەي قالغان ئىياز ئامبىال بىلەن
 يولۋاس بىگ، خۇددى ئۆرەتكەڭ ئىرغاڭلاب مېڭىپ، پارقىراپ
 تۈرغان پەتنۇسلارغان ئالتۇن، يامبۇلارنى تولدىرۇپ، قۇللارچە
 خۇشامە تىگۈيلىق بىلەن ھىجىيپ كىرىپ كىلىدۇ :
 گېنېرال چىن ئىياز ئامبىال بىلەن يولۋاس بىگكە مەن
 سىتمە سلىك پوزىتسىسىدە نەزەر سالىدۇ، لېكىن پەتنۇستىكى
 ئالتۇن - كۆمۈشلەرگە ھېرىسمەنلىك بىلەن قارايدۇ .
 ئۇ سوۋغاتىنى گىدىيىپ تۇرۇپ قوبۇل كىلىدۇ :
 ئىياز ئامبىال بىلەن يولۋاس بىگ قۇللارچە ئېڭىلىپ

تۇرۇپ :

— ئاز يولۇپ قالدى ! ئاز يولسىمۇ قوبۇل قىلا ! — دەيدۇ .
 دوتىيە يېنيدىكى ئىياز ئامبىال، يولۋاس بەگلەرگە قاراپ :
 — ئاران شۇمۇ ؟ — دەيدۇ .
 — پات ئارىدا يەنە ئەكىلىمۇز ! — دەيدۇ ئىياز ئامبىال
 بىلەن يولۋاس بىگ كۆكلىدىكى ئارازلىقىنى يوشۇرۇپ :
 ئەياڭ ئەنەنەن مەلبىب ». 20 ئەنەنەن ئەنەنەن : دەنەنەن
 دوتىيە يامۇل ھوپلىسى، قاراڭغۇ .
 پوجاڭىزىلار تلااسىلاب ئېتلىپ، ئۆت ئۇچقۇنلىرى
 چاچراپ تۇرىدۇ .

شەھەنچە - نەنڭاڭ دەبىن بىخاھاپن مەلبىنلىك ئىيىتى —
 21 دەنەنەنەن تەنەنەن ئەنەنەنچە . قەنچە سېلىپ ئەلەنچە
 زال ئىچى . رەتەنچە ئەنەنەنچە — !